

Vendim nr. 213 datë 01.10.2024

Mbledhja e Gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga: Holta Zaçaj, Kryetare, Marsida Xhaferllari, Fiona Papajorgji, Sonila Bejtja, Sandër Beci, Genti Ibrahim, Marjana Semini, Ilir Toska, anëtarë, në datën 01.10.2024 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 6 (I) 2024 të Regjistrimit Themeltar, që i përket:

KËRKUES: **ILIR RRAPAJ**, përfaqësuar nga avokatët Ardian Kalia dhe Ervin Bano, me akt përfaqësimi.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2024-116, datë 25.01.2024 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.
Dërgimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 17, 27, 41, 42, 43, 44, 131, pika 1, shkronja “f”, 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, 135, 141, 142 dhe 145 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 5 dhe 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 27, 28, 71, 71/a e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

Mbledhja e Gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese (*Mbledhja e Gjyqtarëve*), pasi dëgjoi relatorin e çështjes Ilir Toska, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi Ilir Rrapaj (*kërkuesi*) është proceduar penalisht nga Prokuroria e Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar (*Prokuroria e Posaçme*), në kuadër të procedimit penal nr. 13, datë 13.01.2020, të regjistruar për veprat penale “Shpërdorimi i detyrës”, të kryer në bashkëpunim,

“Shkelja e barazisë së pjesëmarrësve në tenderë ose ankande publike”, të kryer në bashkëpunim, dhe “Korrupsioni pasiv i funksionarëve të lartë shtetërorë ose i të zgjedhurve vendorë”, të parashikuara nga nenet 248 e 25, 258 e 25 dhe 260 të Kodit Penal (KP). Në vijim të hetimeve paraprake të këtij procedimi penal, në regjistrin e njoftimit të veprave penale, Prokuroria e Posaçme ka regjistruar edhe veprat penale “Falsifikimi i dokumenteve”, të kryer në bashkëpunim, dhe “Mashtrimi”, të kryer në bashkëpunim, me pasoja të rënda, të parashikuara nga nenet 186, paragrafi 3, 25 dhe 143, paragrafët 2 dhe 3, të KP-së. Ajo prokurori ka regjistruar edhe emrat e autorëve të dyshuar të këtyre veprave, ndër të tjera, edhe emrin e kërkuesit, ndërsa ky i fundit është dyshuar si autor i veprës penale, të parashikuar nga neni 143, paragrafët 2 dhe 3, të KP-së.

2. Objekt i hetimit janë veprimet/mosveprimet që lidhen me procedurën publike të finalizuar me kontratën e koncesionit të datës 10.12.2015 (*kontrata e koncesionit të sterilizimit*), me objekt dhënien me koncesion/partneritet publik privat të shërbimit publik të ofrimit të setit të personalizuar të instrumenteve kirurgjikale sterile, furnizimin me material mjekësor steril njëpërdorimësh në sallat kirurgjikale, trajtimin e mbetjeve me rrezik biologjik dhe dezinfektimin e sallave kirurgjikale, me afat 10-vjeçar dhe vlerë totale 9 657 000 000 lekë (pa TVSH) të lidhur midis Ministrisë së Shëndetësisë dhe shoqërisë “SaniService” sh.p.k., sikundër edhe me veprimet/mosveprimet në lidhje me zbatimin e kësaj kontrate. Hetimi konsiston mbi dyshimet e ngritura për shkelje të ligjit, për sa i përket: (i) procedurës së identifikimit të projektit të mundshëm të koncesionit/partneritet publik privat, nën dyshimin se studimi i fizibilitetit është në shkelje të kërkesave të ligjit, duke pasqyruar të dhëna të rreme; (ii) procedurës së përgatitjes së dokumenteve standarde të tenderit/koncesionit, nën dyshimin e përcaktimit të kriterëve të zgjedhjes dhe dhënies së koncesionit në shkelje të kërkesave të ligjit, duke paracaktuar fituesin; (iii) procedurës së zhvillimit të tenderit/koncesionit dhe shpalljes së fituesit, nën dyshimin e përzgjedhjes së fituesit të paracaktuar; (iv) procedurës së negociimit dhe lidhjes së kontratës së koncesionit, nën dyshimin e mospërputhjes së termave të saj me ato të dokumenteve standarde të tenderit/koncesionit në dëm të interesave të shtetit dhe në favor të shoqërisë koncesionare; (v) procesit të zbatimit të kontratës së koncesionit, nën dyshimin e shkeljes së termave të kontratës në dëm të interesave të shtetit dhe në favor të shoqërisë koncesionare.

3. Për sa i përket kërkuesit, ai rezulton të ketë qenë përfaqësues i bashkimit të përkohshëm të disa shoqërive, operator ekonomik ky që ka marrë pjesë në procedurën e tenderit/koncesionit dhe është shpallur fitues i saj. Ky operator përfshinte shoqëritë “Investital” L.l.c. (shoqëri e së drejtës kosovare e krijuar në datën 10.07.2014, me ortak dhe administrator kërkuesin), “Tecnosanimed” S.r.l, “U.Jet” S.r.l dhe “Servizi Italia” S.p.A. (shoqëri e së drejtës italiane), të cilat pas shpalljes fitues të koncesionit

kanë krijuar shoqërinë koncesionare “SaniService” sh.p.k., ku 40% e kapitalit të saj zotërohet nga shoqëria e kërkuarit (“Investital” L.l.c.), ndërsa pjesa tjetër e tij nga shoqëritë e tjera.

4. Për kërkuarin është ngritur dyshimi se si përfaqësues i operatorit ekonomik pjesëmarrës në procedurën e tenderit/koncesionit, ndërsa ka marrë dijeni mbi dokumentet standarde të tenderit/koncesionit, ka nënshkruar formularin “Mbi konfliktin e interesave”, duke pasqyruar të dhëna të rreme dhe fshehur të vërtetën autoritetit kontraktor. Konkretisht, nga provat e grumbulluara, rezultonte të kishte njohje dhe marrëdhënie miqësore me përfaqësues të autoritetit kontraktor (Ministritë së Shëndetësisë) që kanë qenë pjesë e procedurës së koncesionit, ku përveçse ka marrë dijeni paraprakisht dhe është përfshirë gjatë gjithë procesit përgatitor të studimit të fizibilitetit në lidhje me identifikimin e projektit të mundshëm të koncesionit/partneritet publik privat, studim ky që në vijim ka qenë përcaktues edhe për sa i përket përgatitjes së dokumenteve standarde të tenderit/koncesionit dhe termave të draftkontratës. Po kështu, ndaj kërkuarit është ngritur dyshimi se ka fshehur situatën reale të kapaciteteve teknike, ekonomike, profesionale të operatorit ekonomik të përfaqësuar nga ai, ndërsa sipas provave të grumbulluara rezultonte se bashkimi i përkohshëm i atyre shoqërive nuk ka pasur kapacitete të mjaftueshme teknike, profesionale ose personel për të përmbushur kontratën koncesionare. Ndërsa gjatë zbatimit të saj, në kundërshtim me aktet ligjore e nënligjore në fuqi, shoqëria koncesionare ka nënkontraktuar palë të treta, ku për pjesën më të madhe të shërbimeve ka nënkontraktuar shoqërinë “Globalsher” sh.p.k., ortak i vetëm i së cilës është kërkuari, shoqëri e cila, gjithashtu, nuk ka pasur kapacitete teknike për përmbushjen e kontratës koncesionare. Për këtë shkak ka nënkontraktuar palë të tjera, persona fizikë ose juridikë të lidhur me kërkuarin, duke mos ofruar kështu koncesionari sigurinë dhe kushtet e kërkuara nga autoriteti kontraktor në dokumentet standarde të tenderit/koncesionit. Shoqëria koncesionare, përmes kontraktimit të personave të lidhur me kërkuarin, ka kryer transferta hyrëse e dalëse për konsulencë, shërbime ose furnizime, që në dukje kanë “qarkulluar” shumën e përfituar nga kontrata koncesionare, por në përqindje më të larta.

5. Në vijim, Prokuroria e Posaçme i ka kërkuar gjykatës caktimin ndaj personave nën hetim të masave të sigurimit personal me karakter shtrëngues, ku për kërkuarin ka kërkuar masën e arrestit në burg, si të dyshuar për veprën penale, të parashikuar nga neni 143, paragrafët 2 dhe 3, të KP-së. Mbi këtë kërkesë, Gjykata e Posaçme e Shkallës së Parë kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar (*Gjykata e Posaçme e Shkallës së Parë*), me vendimin nr. 49, datë 23.06.2023, ndër të tjera, ka vendosur caktimin ndaj kërkuarit të masës së arrestit në burg. Kjo masë siguri është ekzekutuar në datën 17.08.2023 dhe, në vijim, në përputhje me nenin 248 të Kodit të Procedurës Penale (*KPP*), Gjykata e Posaçme e Shkallës së Parë ka marrë në pyetje kërkuarin e arrestuar me qëllim verifikimin e kushteve dhe kritereve të caktimit të masës, si dhe të nevojave të sigurimit. Në përfundim, me

vendimin nr. 102, datë 18.08.2023, ajo gjykatë, ndër të tjera, ka vendosur vazhdimin e zbatimit të masës së arrestit në burg ndaj kërkuesit. Kundër këtij vendimi, sikundër edhe atij për caktimin e masës së sigurimit, kërkuesi ka paraqitur ankim.

6. Gjykata e Posaçme e Apelit kundër Korrupsionit dhe Krimet të Organizuar (*Gjykata e Posaçme e Apelit*), me vendimin nr. 44, datë 04.10.2023, ndër të tjera, ka vendosur miratimin e vendimeve të Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për caktimin dhe vazhdimin e zbatimit të masës së sigurimit personal të arrestit në burg ndaj kërkuesit. Ndërsa Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2024-116, datë 25.01.2024, ndër të tjera, ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuesit, me arsyetimin se ai nuk përmbante ndonjë prej shkaqeve të parashikuara në nenin 432 të KPP-së.

7. Në datën 26.07.2024 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual, sipas objektit. Kolegji i Gjykatës në datën 19.09.2024 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim paraprak në Mbledhjen e Gjyqtarëve.

II

Pretendimet e kërkuesit

8. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se vendimi i kundërshtuar i ka cenuar të drejtën për proces të rregullt ligjor, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të:

8.1. *Parimit të sigurisë juridike*, pasi nga analiza tërësore e akteve që kanë vlerën e provës në funksion të vërtetimit të pranisë së dyshimit të arsyeshëm për kryerjen nga kërkuesi të veprës penale që dyshohet, nuk rezulton prania e ndonjë prove direkte ose indirekte për të konkluduar në një vendim caktimi mase sigurimi që i privon kërkuesit lirinë personale. Ai është administrator i një prej shoqërive që bashkërisht, formalisht dhe substancialisht në mënyrë të ligjshme kanë fituar garën e tenderit të organizuar nga ana e autoritetit shtetëror të ngarkuar me ligj në fushën e shëndetësisë. Kontrata e koncesionit është ende në fuqi ligjërisht dhe vijon të prodhojë efekte, çka përjashton në mënyrë kategorike praninë e veprës penale për të cilën kërkuesi dyshohet. Një kontratë e ligjshme, parimisht, në një shtet të së drejtës, ka fuqinë e ligjit për palët që e kanë nënshkruar atë dhe sigurisht, në rastin konkret, ligjshmëria e saj as mund të vihet në diskutim, për sa kohë nuk është cenuar me vendim gjyqësor të formës së prerë. Për rrjedhojë, caktimi ndaj kërkuesit të masës së sigurimit personal shkel hapur parimin e sigurisë juridike. Ndërsa fakti nuk përbën veprë penale, në kushtet e mungesës së minimumit të provave në lidhje me ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm për kryerjen nga kërkuesi të veprës penale, caktimi i masës së

sigurimit i ka sjellë si pasojë atij *cenimin e lirisë personale*, të mbrojtur nga neni 27 i Kushtetutës. Gjykatat nuk kanë dhënë mjaftueshëm argumente për të justifikuar në pikëpamje të ligjit ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm për kryerjen nga kërkuesi të veprës penale që dyshohet, duke shkelur në këtë mënyrë edhe *parimin e prezumimit të pafajësisë* të mishëruar në nenin 30 të Kushtetutës.

- 8.2. *Së drejtës për gjykim nga një gjykatë e caktuar me ligj*, pasi ka qenë rasti për njësimin e praktikës gjyqësore nga Gjykata e Lartë për sa i takon standardit të provueshmërisë së ekzistencës së dyshimit të arsyeshëm në funksion të caktimit të masave të sigurimit personal. Dhënia e një vendimi në kundërshtim me praktikën gjyqësore dhe moskalimi i çështjes për njësim, bën që vendimi i Gjykatës së Lartë, në rastin konkret, të jetë në shkelje të parimit të gjykatës së caktuar me ligj, ndërsa i takonte një trupi gjykues me 5 (pesë) gjyqtarë të gjykonte çështjen.
- 8.3. *Së drejtës së aksesit dhe ankimit substancial*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka përmbushur standardin kushtetues për dhënien e përgjigjeve përfundimtare lidhur me pretendimet e ngritura në rekursin e kërkuesit.
- 8.4. *Standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje shkaqeve të ngritura në rekursin e kërkuesit, se ai nuk ka kryer asnjë veprë penale, nuk ka qenë asnjëherë në konflikt interesi dhe, mbi të gjitha, nuk ka paraqitur asnjë dokument të falsifikuar për të marrë pjesë në lidhjen e një kontrate administrative (kontratën e koncesionit). Pretendimet e kërkuesit kanë natyrë kushtetuese, pasi kanë të bëjnë me të drejtat themelore dhe parimet kushtetuese si ato të gjykatës së caktuar me ligj, të prezumimit të pafajësisë dhe proporcionalitetit. Vendimi i Gjykatës së Lartë është i paarsyetuar në lidhje me caktimin ndaj kërkuesit të masës së sigurimit të arrestit në burg.

III

Vlerësimi i Mbledhjes së Gjyqtarëve

A. *Për legjitimimin e kërkuesit*

9. Çështja e legjitimitetit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit

71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës. Kriteret për pranueshmërinë e kërkesës janë të natyrës kumulative, në kuptimin që ato duhet të plotësohen njëkohësisht. Në këtë vështrim, mjafton mosplotësimi i njërit prej tyre që kërkuesi të mos legjitimohet për vënien në lëvizje të gjykimit kushtetues.

10. Mbledhja e Gjyqtarëve vlerëson se kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, si bartës i të drejtave dhe lirive themelore të parashikuara nga Kushtetuta, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në procesin gjyqësor të kundërshtuar në përfundim të të cilit është vendosur kufizimi i lirisë personale, për shkak të caktimit të masës së sigurimit personal të arrestit në burg, ndaj ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

11. Një kriter tjetër paraprak është *shterimi i mjeteve juridike efektive*, që përcaktohet nga neni 131, pika 1, shkronja “f”, i Kushtetutës dhe neni 71/a, pika 1, shkronja “a”, i ligjit nr. 8577/2000. Shterimi i mjeteve juridike ka të bëjë me funksionin subsidiar të mbrojtjes kushtetuese, që mund të kërkohej vetëm për një vendim gjyqësor përfundimtar që përmbyll procesin gjyqësor. Megjithatë, Gjykata ka përfshirë në juridiksionin kushtetues edhe vendime gjyqësore për caktimin e masës së sigurimit të arrestit në burg, duke arsyetuar se karakteri i këtij vendimi, që lidhet me heqjen e lirisë së individit, si përjashtim, e bën atë një vendim përfundimtar, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 17, datë 13.03.2024; nr. 14, datë 11.03.2021; nr. 28, datë 23.06.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në çështjen konkrete, Mbledhja e Gjyqtarëve vëren se kërkuesi kundërshton vendimin e Gjykatës së Lartë që nuk ka pranuar rekursin e tij dhe që në thelb ka konfirmuar vendimmarrjen e gjykatave të faktit për caktimin ndaj tij të masës së sigurimit personal të arrestit në burg, ndaj në këto rrethana ai nuk ka mjet tjetër ankimi në dispozicion përveç ankimit kushtetues individual, për rrjedhojë e ka përmbushur edhe këtë kriter të legjitimitimit.

13. Lidhur me legjitimitimin *ratione temporis*, bazuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, afati për paraqitjen e ankimit kushtetues individual është 4 muaj nga konstatimi i cenimit të së drejtës. Gjykata ka pohuar se në rastin kur ankimi ka të bëjë me një vendim të Gjykatës së Lartë, data e marrjes dijeni konsiderohet data në të cilën vendimi i arsyetuar bëhet i disponueshëm për palët përmes depozitimit të tij në sekretarinë gjyqësore dhe publikimit në faqen zyrtare (*shih vendimin nr. 42, datë 19.09.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Mbledhja e Gjyqtarëve konstaton se vendimi i Gjykatës së Lartë mban datën 25.01.2024, ndërsa ankimi kushtetues individual është paraqitur në datën 26.07.2024. Ndërkohë, nga komunikimi me Gjykatën e Lartë, ajo informon se vendimi është publikuar në faqen e saj zyrtare në datën 27.05.2024, që do të thotë se ky është momenti kur kërkuesi konsiderohet se ka marrë dijeni efektivisht për vendimin objekt kundërshtimi. Për rrjedhojë, ankimi kushtetues individual është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor, ndaj kërkuesi legjitimohet edhe *ratione temporis*.

15. Në lidhje me kriterin e legjitimitetit *ratione materiae*, kërkuesi ka pretenduar cenimin e së drejtës për gjykim nga një gjykatë e caktuar me ligj, me argumentin se ka qenë rasti për njësimin e praktikës gjyqësore nga Gjykata e Lartë për sa i takon standardit të provueshmërisë së ekzistencës së dyshimit të arsyeshëm në funksion të caktimit të masave të sigurimit personal. Sipas tij, dhënia e një vendimi në kundërshtim me praktikën gjyqësore dhe moskalimi i çështjes për njësim, bën që vendimi i Gjykatës së Lartë të jetë në shkelje të parimit të gjykatës së caktuar me ligj, ndërsa i takonte një trupi gjykues me 5 (pesë) gjyqtarë të gjykonte çështjen.

16. Mbledhja e Gjyqtarëve vëren se neni 141 i Kushtetutës ka përcaktuar juridiksionin e Gjykatës së Lartë, duke i dhënë asaj kompetencë për të shqyrtuar çështje lidhur me kuptimin dhe zbatimin e ligjit për të siguruar njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore, sikundër edhe për ndryshimin e praktikës gjyqësore, përmes Kolegjeve të Bashkuara të saj, sipas ligjit. Ndërkohë, neni 438 i KPP-së parashikon se Kolegji Penal ose kryetari i Gjykatës së Lartë, kryesisht ose me kërkesë të palëve, mund të vendosin nisjen e procedurës së gjykimit për të njësuar ose ndryshuar praktikën gjyqësore, duke përcaktuar edhe çështjet e shtruara për njësim ose praktikën gjyqësore të njësuar që duhet ndryshuar, ku njësimi i praktikës gjyqësore bëhet nga Kolegji Penal me trup gjykues prej 5 (pesë) gjyqtarësh, ndërsa ndryshimi i praktikës gjyqësore të njësuar bëhet nga Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

17. Duke iu kthyer rastit konkret, Mbledhja e Gjyqtarëve konstaton se nga aktet e dosjes gjyqësore nuk rezulton që kërkuesi të ketë kërkuar dhe/ose pretenduar nga Gjykata e Lartë nisjen e procedurës së gjykimit për njësimin e praktikës gjyqësore, duke propozuar edhe çështjet për të cilat, sipas tij, nevojitej njësimi. Po kështu, as Kolegji Penal dhe as kryetari i Gjykatës së Lartë nuk kanë vlerësuar të nevojshme njësimin e praktikës gjyqësore, kompetencë kjo e dhënë nga neni 141 i Kushtetutës dhe e konsoliduar nga jurisprudenca kushtetuese, sipas së cilës respektimi rigoroz i ligjit përbën detyrim për Gjykatën e Lartë, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë ligji, për sa kohë ajo ka për detyrë të kontrollojë mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta (*shih vendimet nr. nr. 29, datë 01.11.2022; nr. 16, datë 16.03.2021 të Gjykatës Kushtetuese*). Për rrjedhojë, çështja e kërkuesit është shqyrtuar nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë

me trup gjykues të formuar nga 3 gjyqtarë, sipas përcaktimeve të nenit 14/a të KPP-së. Në këto kushte, Mbledhja e Gjyqtarëve vlerëson se argumentet e kërkuesit nuk vënë në dyshim vlerësimin e Gjykatës së Lartë se nuk ka pasur shkak për njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore sipas ligjit, ndaj pretendimi i tij për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj nuk mund të merret në shqyrtim.

18. Për sa u përket pretendimeve të tjera, Mbledhja e Gjyqtarëve vë në dukje se kërkuesi, në thelb, ka pretenduar cenimin e lirisë personale për shkak të caktimit ndaj tij të masës së sigurimit personal të arrestit në burg, ndërsa ka kundërshtuar vendimet e dhëna gjatë procesit gjyqësor në drejtim të garancive që ofron e drejta për proces të rregullt, duke pretenduar cenimin e parimit të sigurisë juridike, së drejtës së aksesit dhe ankimit substancial, si dhe standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor. Referuar argumenteve të kërkuesit në lidhje me pretendimet për proces të rregullt, Mbledhja e Gjyqtarëve konstaton se ato kanë të bëjnë me mënyrën e arsytimit të gjykatave në dhënien e masës së sigurimit personal të arrestit në burg, ndaj duke mbajtur në konsideratë thelbin e argumenteve dhe rrethanat e çështjes, pretendimet e kërkuesit do të analizohen në drejtim të kufizimit të lirisë personale, në raport me parimin e proporcionalitetit të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor, sipas garancive të normuara në nenet 17, 27 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës.

B. Për pretendimin e cenimit të lirisë personale në raport me parimin e proporcionalitetit të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor

19. Kërkuesi ka pretenduar se Gjykata e Lartë, duke vendosur mospranimin e rekursit të tij, nuk u ka dhënë përgjigje shkaqeve të ngritura në rekurs se nuk ka kryer asnjë veprë penale, nuk ka qenë asnjëherë në konflikt interesi dhe mbi të gjitha nuk ka paraqitur asnjë dokument të falsifikuar për të marrë pjesë në lidhjen e një kontrate administrative (kontratën e koncesionit), pretendime këto me natyrë kushtetuese, sepse kanë të bëjnë me të drejtat themelore dhe parimet kushtetuese të prezumimit të pafajësisë dhe proporcionalitetit. Sipas kërkuesit, vendimi i asaj gjykate është i paarsyetuar në lidhje me caktimin ndaj tij të masës së sigurimit të arrestit në burg, për sa kohë nuk ekziston dyshimi i arsyeshëm për kryerjen e veprës penale, ndërsa nuk rezulton prania e ndonjë prove direkte ose indirekte për të konkluduar në një vendim të tillë. Fakti i atribuar, sipas tij, nuk përbën veprë penale, ndaj në kushtet e mungesës së minimumit të provave për ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm për kryerjen nga ai të veprës penale, caktimi i masës së sigurimit i ka cenuar lirinë personale, të mbrojtur nga neni 27 i Kushtetutës. Gjykatat, sipas kërkuesit, nuk kanë dhënë mjaftueshëm argumente për të justifikuar, në pikëpamje të ligjit, ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm për kryerjen nga ai të veprës penale, duke shkelur në këtë mënyrë edhe parimin e prezumimit të pafajësisë të mishëruar në nenin 30 të

Kushtetutës. Ai është administrator i një prej shoqërive që bashkërisht, formalisht dhe substancialisht në mënyrë të ligjshme kanë fituar garën e tenderit të organizuar nga ana e autoritetit shtetëror të ngarkuar me ligj në fushën e shëndetësisë, ndërkohë që kontrata e koncesionit është ende në fuqi ligjërish dhe vijon të prodhojë efekte, çka përjashton në mënyrë kategorike praninë e veprës penale për të cilën ai dyshohet. Sipas kërkuarit, një kontratë e ligjshme, parimisht, në një shtet të së drejtës, ka fuqinë e ligjit për palët që e kanë nënshkruar atë dhe sigurisht, në rastin konkret, ligjshmëria e saj as mund të vihet në diskutim, për sa kohë nuk është cenuar me vendim gjyqësor të formës së prerë, ndaj, për rrjedhojë, caktimi ndaj tij i masës së sigurimit personal shkel hapur parimin e sigurisë juridike.

20. Neni 27 i Kushtetutës parashikon se askujt nuk mund t'i hiqet liria, përveçse në rastet dhe sipas procedurave të parashikuara me ligj (*pika 1*) dhe se liria e personit nuk mund të kufizohet, përveçse në rastin kur ka dyshime të arsyeshme se ka kryer një vepër penale ose për të parandaluar kryerjen prej tij të veprës penale ose largimin e tij pas kryerjes së saj (*pika 2, shkronja "c"*).

21. Gjykata ka pohuar se qëllimi kryesor i kësaj dispozite është të parandalojë heqjen arbitrare ose të pajustificuar të lirisë, pasi e drejta për lirinë personale është e një rëndësie jetike. Në këtë kontekst, “dyshimet e arsyeshme” për kryerjen e veprës penale, që justifikojnë kufizimin e lirisë personale të individit, nënkuptojnë ekzistencën e fakteve ose informacioneve që arrijnë të bindin edhe një vëzhgues të jashtëm se personi i dyshuar mund të ketë kryer veprën penale. Thënë kjo, çdo kufizim i lirisë duhet të jetë në përputhje me qëllimin e mbrojtjes së individëve nga arbitrariteti dhe se ai do të konsiderohet arbitrar, midis të tjerash, në rastet kur nuk është në përpjesëtim me shkakun ligjor për të cilin është vendosur. Ndërsa, mosbërja e një hetimi të vërtetë nga ana e autoriteteve mbi faktet e çështjes, për të verifikuar nëse kufizimi i lirisë është bërë mbi bazën e një dyshimi të arsyeshëm, do të përbënte cenim të nenit 27 të Kushtetutës. Për të vlerësuar nëse është respektuar standardi i dyshimit të arsyeshëm që kërkohet për arrestimin e një individi, mbahet në konsideratë konteksti i përgjithshëm i fakteve të çështjes, duke përfshirë këtu edhe statusin/personalitetin e kërkuarit, kronologjinë e ngjarjeve, mënyrën në të cilën është kryer hetimi dhe sjelljen e autoriteteve. Në këtë rast, disa shkaqe që konsiderohen të pranueshme për të justifikuar paraburgimin janë: a) rreziku që i dyshuari/akuzuari në qoftë se do të lihej i lirë do të largohej dhe nuk do paraqitej përpara gjykatës, i cili vlerësohet nën dritën e faktorëve të tillë që lidhen me personalitetin (e të akuzuarit/pandehurit), banesën, punën, pasuritë, lidhjet familjare dhe çdo lidhje tjetër me vendin ku zhvillohet procesi penal; b) rreziku që i dyshuari/akuzuari, në qoftë se do të lihej i lirë do të ndërmerre veprime për të penguar dhënien e drejtësisë; c) rreziku që i dyshuari/akuzuari nëse do të lihej i lirë do të kryente vepra penale të tjera, që do të thotë se rreziku duhet të jetë i besueshëm nën dritën e rrethanave të çështjes, historikut dhe personalitetit të të dyshuarit. Këto rreziqe duhet të tregohen me argumente thelbësore dhe arsyetimi i

gjykatave për këto çështje nuk mund të jetë abstrakt, i përgjithshëm ose stereotip. Në këtë kuptim, ka pranuar Gjykata, vendimi, nëse ka pasur ose jo cenim të nenit 27 të Kushtetutës, merret bazuar në arsyetimin e vendimeve të gjykatave të juridiksionit të zakonshëm që kanë disponuar për caktimin e masës së kufizimit të lirisë (*shih vendimin nr. 19, datë 21.03.2024 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Nga ana tjetër, Gjykata ka theksuar se në funksion të përmbushjes së standardit kushtetues të arsyetimit të vendimit gjyqësor, argumentet e pjesës arsytuese duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese. Në këtë kontekst, duke qenë se Gjykata nuk vepron si gjykatë e shkallës së katërt, arsyetimi i vendimeve të gjykatave të juridiksionit të zakonshëm nuk vihet në dyshim, përveç rasteve kur gjetjet e tyre mund të konsiderohen arbitrare ose haptazi të paarsyeshme (*shih vendimet nr. 19, datë 21.03.2024; nr. 4, datë 31.01.2024; nr. 30, datë 29.05.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Nën optikën e normave dhe standardeve kushtetuese të elaboruara si më lart, Mbledhja e Gjyqtarëve vë në dukje se në zbatim të delegimit të nenit 27 të Kushtetutës, kushtet, kriteret dhe procedurat e kufizimit të lirisë personale për shkak të veprave penale janë parashikuar në KPP. Kështu, referuar kushteve të përcaktuara në nenin 228 të këtij kodi, askush nuk mund t'u nënshtrohet masave të sigurimit personal në qoftë se në ngarkim të tij nuk ekziston një dyshim i arsyeshëm, i bazuar në prova (*pika 1*) dhe ato vendosen: i) kur ekzistojnë shkaqe të rëndësishme që vënë në rrezik marrjen ose vërtetësinë e provës, bazuar në rrethana fakti që duhet të tregohen posaçërisht në arsyetimin e vendimit; ii) kur i pandehuri është larguar ose ekziston rreziku që ai të largohet; iii) kur për shkak të rrethanave të faktit dhe personalitetit të të pandehurit ka rrezik që ai të kryejë krime të rënda ose të njëjtit lloj me atë për të cilin procedohet (*pika 3*). Për sa u përket kriterëve të përgjithshme për caktimin e masave të sigurimit personal, sipas nenit 229 të KPP-së, në caktimin e tyre gjykata mban parasysh përshtatshmërinë e secilës masë me shkallën e nevojave të sigurimit që duhen marrë në rastin konkret (*pika 1*) dhe ato duhet të jenë në raport me rëndësinë e faktit dhe me sanksionin që parashikohet për veprën penale konkrete. Në këtë rast, mbahen parasysh vazhdimësia, përsëritja, si dhe rrethanat lehtësuese dhe rënduese të parashikuara nga Kodi Penal (*pika 2*). Për sa u përket kriterëve të veçanta për caktimin e masës së arrestit në burg, sipas nenit 230 të KPP-së, ajo mund të vendoset vetëm kur çdo masë tjetër është e papërshtatshme për shkak të rrezikshmërisë së veçantë të veprës dhe të të pandehurit (*pika 1*).

24. Në analizë të rrethanave të rastit konkret, Mbledhja e Gjyqtarëve do të shqyrtojë nëse pretendimet e kërkuesit për kufizimin e lirisë për shkak të caktimit ndaj të tij të masës së sigurimit personal të arrestit në burg janë haptazi të (pa)bazuara për t'u trajtuar në seancë plenare. Për këtë qëllim, Mbledhja e Gjyqtarëve do të analizojë nëse gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë arsyetuar

(jo)mjaftueshëm në lidhje me ekzistencën e *dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova*, si dhe të njërit prej këtyre shkaqeve: ekzistencës së *shkaqeve të rëndësishme që vënë në rrezik marrjen ose vërtetësinë e provës* ose kur i *pandehuri është larguar ose ekziston rreziku që ai të largohet*; ose kur për shkak të *rrethanave të faktit dhe personalitetit të të pandehurit ka rrezik që ai të kryejë krime të tjera*, duke mbajtur në konsideratë *kontekstin e përgjithshëm të fakteve të çështjes dhe nëse ajo haptazi nuk duket/është në përpjesëtim me shkakun ligjor për të cilin është vendosur*.

25. Mbledhja e Gjyqtarëve vëren se Gjykata e Lartë, pasi ka shqyrtuar aktet e dosjes gjyqësore dhe shkaqet e rekursit, ka argumentuar se nuk konstatohen shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 432 të KPP-së për cenueshmërinë e vendimmarrjes së Gjykatës së Posaçme të Apelit. Sipas Gjykatës së Lartë, vendimi i rekursuar është rrjedhojë e zbatimit të drejtë të ligjit procedural penal, konkretisht të neneve 228, 229 dhe 230 të KPP-së në lidhje me kushtet dhe kriteret për caktimin e masave të sigurimit, si dhe vendimit unifikues nr. 7/2011 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë. Ndryshe nga sa pretendohet në rekursin e paraqitura nga personat nën hetim, përfshirë edhe kërkuesin, sipas Gjykatës së Lartë, vendimi i kundërshtuar është i argumentuar dhe i ka dhënë përgjigje pretendimeve të parashtruara nga të hetuarit. Gjykata e Lartë ka arsyetuar se gjykatat e faktit kanë argumentuar mjaftueshëm ekzistencën e *dyshimit të arsyeshëm* se fakti penal i hetuar ka ndodhur dhe rekursuesit janë disa nga personat e përfshirë në ardhjen e pasojave/dëmtimin e interesave ekonomikë të shtetit dhe të shtetasve. Për kërkuesin, Gjykata e Lartë ka pasqyruar argumentet e gjykatës së apelit, sipas të cilave, veprimet e tij përmbajnë elementet e krimit vazhdues dhe se përgjatë periudhës 18.03.2015 e në vijim ka dyshime të ketë konsumuar elementet e figurës së veprës penale të mashtrimit, përvetësimit të parasë publike të përfituar nga procedura e koncesionit; se ai e ka nisur këtë veprim të kundërligjshëm, që nga momenti i paraqitjes së dokumenteve të falsifikuara në fillim të procedurës e në vijim, ndaj mbetet për t'u hetuar forma e bashkëpunimit; veprimet e ndërmarra jo vetëm prej tij në raport me të hetuarit e tjerë; mbi dijeninë se deklarata është e pavërtetë; qëllimi i tij për të mashtruar viktimën e supozuar me qëllim “tjetërsimin e pasurisë” të vlerës së koncesionit, të cilat më pas dyshohet se janë transformuar në krijimin e kompanive të tjera që mbetet objekt hetimi në këtë drejtim nga akuza për të vërtetuar qëllimin për të cilin realisht janë krijuar dhe lëvizjet financiare të burimeve të “tërhequra” nga koncesioni.

26. Gjithashtu, Gjykata e Lartë e ka gjetur bindës, logjik dhe të arsyetuar vendimmarrjen e gjykatës së apelit si në lidhje me ekzistencën e *dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova*, për kushtet e përgjithshme e të veçanta të nenit 228 të KPP-së, ashtu edhe në lidhje me identifikimin dhe llojin e masave më të përshtatshme. Sipas Gjykatës së Lartë, nevoja e caktimit të një mase sigurimi për kërkuesin nën hetim është e pranishme, për sa kohë ekziston dyshimi i arsyeshëm se mund të ketë

kryer veprën penale për të cilën dyshohet (referuar analizës shteruese dhe provave të marra e të verifikuara deri në këtë fazë të hetimit nga gjykatat e posaçme/gjyqtari i hetimit paraprak). Ndërsa, pretendimet e mbrojtjes në lidhje me rrethanën e bashkëpunimit, me ekzistencën e këtyre figurave të veprave penale ose konkurrimi mes tyre në raport me faktet penale, për të cilat po hetohen të dyshuarit, do të verifikohen edhe në vijim në një fazë tjetër të këtij procedimi penal. Gjithashtu, Gjykata e Lartë ka arsyetuar se sikurse të hetuarit kanë një cilësi tjetër, atë të “personit nën hetim” duke iu atribuar dhe një akuzë konkrete mbi bazën e dyshimeve të arsyeshme mbështetur në prova se kanë konsumuar disa vepra penale, duke pasur parasysh rëndësinë e fakteve dhe bashkëpunimin e secilit të hetuar në kryerjen e tyre, çdo masë tjetër *in melius* është e papërshtatshme për t’u vendosur ndaj tyre, duke analizuar ekzistencën e rrezikut të ndikimit për vijimësinë e hetimit, pasi rrezikshmëria e veprave penale të cilat u atribuohen të hetuarve deri në këto momente, janë të një shkalle të lartë. Nga ana tjetër, asnjë prej veprave nuk rezulton të jetë shuar, për shkak të ndonjë shfuqizimi dispozite ose amnistie, si dhe për personat nën hetim nuk konstatohet asnjë shkak padënueshmërie, për efekt të ligjit penal. Sipas Gjykatës së Lartë, gjykatat e posaçme kanë mbajtur në konsideratë edhe kriteret e përcaktuara në pikat 1 dhe 2 të nenit 229 të KPP-së, kanë verifikuar dhe analizuar në vështrim të kërkesave të neneve 48 dhe 50 të KP-së, në raport me gjendjen ku është ky procedim penal, nevojat e sigurimit, si dhe rrethana të tjera që lidhen me personalitetin e të hetuarve; rrethanat në të cilat ato kanë vepruar ose bashkëvepruar në kryerjen e veprës; rrethanat lidhur me natyrën, llojin, mjetet, kohën, vendin e mënyrën e kryerjes së veprës penale; llojin dhe shkallën e pasojave të ardhura nga kryerja e veprës, llojin e shkallën e fajësisë dhe motivet për kryerjen e veprës; sjellja e autorit si para, ashtu edhe pas kryerjes së veprës, si dhe rrethanat e tjera të jetës individuale, familjare e sociale të secilit prej tyre. Në përfundim, Gjykata e Lartë ka vlerësuar se vendimmarrja e gjykatave të posaçme të faktit është marrë në zbatim të drejtë të legjislacionit penal (material dhe procedural) dhe se pretendimet në tërësi të ngritura në rekurs nuk janë të tilla që të cenojnë vendimmarrjen e gjykatave të faktit, të përcaktuara në nenin 432 të KPP-së.

27. Për sa më lart, Mbledhja e Gjyqtarëve çmon se gjykatat e posaçme dhe Gjykata e Lartë, në vlerësimin për masën e sigurimit personal të arrestit në burg ndaj kërkuesit, kanë dhënë argumentet përkatëse mbi bazën e të cilave kanë disponuar për kufizimin e lirisë së tij dhe nëse ajo ishte e “mjaftueshme” për të arritur qëllimin për të cilën ishte kërkuar. Konkretisht, sipas tyre, ekziston dyshimi i arsyeshëm që kërkuesi të ketë kryer veprën penale të mashtrimit në bashkëpunim, pasi ai, përveçse ka marrë dijeni për dokumentet standarde të koncesionit, ka nënshkruar në pozitat e konfliktit të interesit, duke pasqyruar të dhëna të rreme dhe duke fshehur situatën reale të kapaciteteve teknike, ekonomike dhe profesionale për të përmbushur kontratën koncesionare, duke përfituar padrejtësisht

vlerën e koncensionit e duke i krijuar dëm buxhetit të shtetit shqiptar. Mbështetur në këto fakte, ato kanë analizuar mjaftueshëm mbi dyshimin e arsyeshëm për kryerjen e veprës penale, sikundër edhe ekzistencën e kushteve të veçanta për caktimin e masave të sigurimit personal. Gjithashtu, Gjykata e Lartë ka pasqyruar argumente edhe në drejtim të proporcionalitetit të masës së sigurimit personal, duke parashtruar gjerësisht arsyet se përse nevojat e sigurimit në rastin konkret diktonin caktimin ndaj kërkuesit të masës së arrestit në burg, duke vlerësuar njëkohësisht si të papërshtatshme çdo masë tjetër sigurimi personal (*in melius*). Thënë këto, vendimi objekt kundërshtimi nuk cenon kriteret e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese për arsyetimin e vendimit gjyqësor.

28. Nën këtë këndvështrim, Mbledhja e Gjyqtarëve çmon se pretendimet e kërkuesit për kufizimin e lirisë personale për shkak të caktimit të masës së sigurimit personal të arrestit në burg të lidhur me arsyetimin e vendimit të Gjykatës së Lartë janë haptazi të pabazuara, në kushtet kur masa është vendosur për një qëllim të ligjshëm, që është garantimi i mbarëvajtjes së procesit penal në ngarkim të tij, nuk duket të jetë joproporcionale në kontekstin e rrethanave të çështjes dhe në raport me veprën penale për të cilën ai akuzohet, si dhe është në përputhje me rregullat procedurale të KPP-së për caktimin e kësaj mase.

29. Në përfundim, Mbledhja e Gjyqtarëve vlerëson se ankimi kushtetues individual i paraqitur nga kërkuesi nuk i plotëson kriteret për kalimin e tij për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Mbledhja e Gjyqtarëve në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pika 2, shkronja “e”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.